

OSEBNE ZGODBE OBRNIKOV: DRAGO PIRH



Delo je moj način življenja

Čeprav je že tri leta upokojen, je žalski obrtnik Drago Pirh vsak dan že ob pol sedmih v pisarni. Najprej ob prebiranju *Financ* in elektronske pošte spije skodelico zeliščnega čaja, ki ga z ženo nabereta po pobočjih Paškega Kozjaka, potem pa so že na vrsti prve stranke. Avtokaroseriji Pirh zaupajo že 43 let.

»**N**aša družina izvira iz dveh obrtniških družin. Mama je bila iz velike kmečke družine iz Andraža nad Polzelo. Njen oče Josip Tanjšek je bil zelo podjeten in razgledan človek. Vseh deset otrok je dal izšolati. V Velenju pod gradom je kupil gostilno, ki jo je vodil poleg lesne trgovine. Imeli so tudi pekarno. Moj oče je prihajal iz Vitanja in je bil prav tako sin podjetnika, gostilničarja in lesnega trgovca,« se ob družinskih fotografijah spominja Drago Pirh, zato niti ne čudi, da je tudi sam postal uspešen obrtnik.

Občutek za podjetnost je dobil že po starših

»Ko sta se oče in mama poročila, sta prevzela gostilno in trgovino v Šentilju pri Velenju. Oče je trgoval, mama je vodila gostilno. V prostorih domače gostilne sem se leta 1951 tudi rodil kot najmlajši, četrti otrok v družini. Moj brat, ki je bil prav tako Drago, je umrl zaradi tetanusa. Imenovali so me po njem, a me vsi domači in znanci kličejo Dragec. Starši so se ločili, ko sem imel komaj dve leti in pol. Oče je ostal na domačiji v Šen-

tilju, mama pa se je s tremi otroki odselila v Odrance, kjer je bila poročena njena sestra. V vasi je bila v petdesetih letih še velika revščina. Spominjam se, da smo se selili po visokem snegu. Ni bilo vode, razsvetljevali so še na petrolejke. A lačni nismo bili. Otroci smo se brezskrbno podili po pašnikih in pekli krompir,« ima lepe spomine na Prekmurje.

»Mama je bila zelo podjetna, odprla je gostilno. Prva je postavila okrogle mize, ko so imeli drugi še lesene klopi. Veljala je za gospo, saj je prišla iz raz-

vitega dela Slovenije in je bila vedno urejena. Tako se je gostilne prijelo ime Gostilna pri 'gospri'. Mami je posel dobro tekkel, a jo je mučilo domotožje po Savinjski dolini. Po petih letih smo se preselili v Žalec, kjer je kupila hišo z delavnico in se zaposlila kot trgovka,« pripoveduje Pirh. Selitev s podeželja v mesto za šestletnika ni bila preprosta, priznava: »Pogrešal sem družbo, nisem znal pravilno govoriti, gučal sem in le stežka sem se vklopil v šolo«. Poleg šole je pomagal pri prodaji pridelkov, saj mamina trgovska plača ni zadostovala za tri šolajoče otroke. »Imeli smo sadovnjak in vrt. S svojim triciklom sem vozil prodajat višek solate, kumar, jabolk in drugih pridelkov v zelenjavne trgovine v Žalcu in bolnico Novo Celje. Tako sem še zase zaslužil kakšen dinar«.

Barve so ga navdušile za poklic avtoličarja

Ko se je bilo treba odločiti za poklic, je okleval med pleskarstvom in avtoličarstvom. »Med poletnimi počitnicami sem pomagal pleskarjem. Rad sem mešal barve in pleskal stene. Avtoličarstvo je bil takrat nov poklic. Pritegnil me je, ker je malo smrdelo po bencinu. Kot vsi fantje, sem rad gledal motorje, pa še barve so bile prisotne,« pove Pirh in namigne, da je pravzaprav vse stene, vrata, oken-ske okvirje in tudi nekatere kose pisarniškega pohištva v današnjem poslovnem objektu lastnoročno prebarval. Tudi svojo ljubezen do motornih konjičkov goji še danes. V skladiščnem salonu na Ložnici razstavlja šest starodobnih motorjev, med njimi je tudi očetov Zindap.

Po zaključeni triletni strokovni šoli v Mariboru se je znašel v podobni situaciji kot današnja mladina: »Brez poznanstev nisem dobil učnega mesta v bližnji okolici. V uk me je vzelo podjetje Kokalj iz Domžal. Prvo leto sem živel v Dobu. Delati je bilo treba veliko, tudi med vikendi, sploh ni bila pomembna ura. Takšni so bili pač časi. Mama me je enkrat prišla iskat, da bi me odpeljala domov, a sem ji rekel, da ne grem, dokler se ne izučim svojega poklica. Pozneje sem se vozil iz Žalca s 'koprčanom' ob pol petih. V delavnico sem prišel ravno pravi čas, da sem zakuril in pripravil toplo vodo za brušenje. Še danes sem vesel, da me je

gospod Stane vzel v uk. A moja največja mentorica je bila njegova žena Vida. Dala mi je največ znanja in širine. Naučila me je brati barve, kako se komponirajo, kako sprejemati stranke, naučila me je tudi kalkulacij. Ko je na dvorišče zapeljal avto, je v hipu vedela, koliko bo dela, koliko materiala bo potrebnega, kakšni bodo stroški in račun. Naučila me je poštenosti, delavnosti in mi za ta poklic dala prave temelje,« se s hvaležnostjo spominja.

Moja vizija je bila samostojna obrt

»Februarja sem se vrnil iz vojske iz Slavonske Požege oziroma Zagreba. Mama me je prepričevala, naj prevzamem gostilno Koren, ki jo je odprla na Dobrni, a moje sanje so bile barvanje avtomobilov. Hotel sem pokazati, kaj sem se naučil v svojem poklicu. V vojski sem imel možnost, da sem se zverziral v mešanju barv in barvanju starega voznega parka. Ob naši hiši v Žalcu sem si uredil delavnico na 50 m². Mama mi je posodila denar, da sem lahko nakupil prvi material. Začel sem brez pravega orodja, a z veliko željo, da uspem. 1. junija 1972 sem uradno začel obrt. Star sem bil 21 let. Ne vem, od kod sem imel energijo in pogum, da sem šel takoj na svoje in da sem že prvi mesec zaposlil Janeza Štefančiča, ki je bil pri nas zaposlen 37 let,

do pokoja,« svoje podjetniške začetke opisuje Pirh.

Ali je Drago Pirh res podedoval trgovski gen, če ta obstaja, ali pa je rojen v ozvezdju Merkurja – delo je postalo njegov način življenja. »Prvo delo, ki smo ga dobili, je bil zdomec, ki je pripeljal beemveja lepe rumene barve. To je zelo težka barva za lakiranje. Nekaj noči nisem spal, pripravljal sem delo, barvo. Lakiranje s pištolo je ročno, imeti moraš dobro tehniko, dober občutek, da bo barva enakomerno razlita in aplicirana, da ne bo smeti ... Na koncu je avto izpadel odlično. In tako se je začelo ustno izročilo o Avtoličarstvu Drago Pirh: dobro je naredil, zadovoljen sem, na rok je naredil in to se še danes prenaša,« je ponosen, da je razočaral vse dvomljivce, ki so govorili, »kaj bo ta mlad smrkavec, saj ne zna, le kdo mu bo avto zaupal«.

Pirh je po dveh letih že razširil delavnico in leta 1976 kupil prvo lakirno komoro v Nemčiji. »Hitro sem napredoval, imeli smo veliko dela, a sem se za-investiral. Finančno smo škripali, komaj sem spraskal za plače. Prodal sem vse avtomobile in se po barve v Kemo Celje vozil z avtobusom, da smo sploh lahko delali.« Poskusil je srečo v Nemčiji: »Deset let starejši brat je delal v Stuttgartu. Delo bi dobil takoj, a ne bi dobil vize. Ker mi ni bilo do tega, da bi se moral skrivati, sem se rajši vrnil domov. Odločil



Družina Pirh



Pred petimi leti je Drago Pirh na licitaciji kupil propadajoči gostinski objekt Triglav na Dobrni in mu nadel novo svežo podobo – danes je to gostilna in hotel s tremi zvezdicami.

sem se, da bom še bolj trdo delal. Delali smo vse dneve, v petek in 'svetek'. Končal sem šele ob 10. ali 11. uri zvečer. Tudi v nedeljo sem delal do 12. ure. Ob enih smo imeli kosilo, nedeljsko popoldne pa je bilo rezervirano za družino.»

Modernizacija avtoličarske delavnice

Drago Pirh je večkrat dokazal, da nima le izbrušenega občutka za mešanje barv in estetiko, temveč tudi dober nos za poslovne priložnosti: »Hmezad Žalec je bil trgovec za barve nizozemskega proizvajalca Sikkens. Njihove barve in laki so bili v osemdesetih letih za naš trg še preveč sodobni in predragi, zato je Hmezad opustil njihov program. Odkupil sem mešalnice in ves material ter se sam lotil mešanja barv. Dosegal sem visoko kakovost in imel ogromno dela. Delavnico sem s prvotnih 50 m² postopoma razširil na 400 m². Bilo nas je pet zaposlenih – takšna je bila omejitev, imel sem še dva do tri učence«. Ob tem Pirh dodaja, da je največ investiral v znanje: »Izobraževal sem se od Nizozemske, Švice, Italije, Belgije do Grčije. Obiskoval sem sejme in domov prinesel nova znanja, uvajal nove tehnologije in boljše materiale. Tudi fante sem peljal na specializacijo. Moja vizija je bila in še vedno je, da sem ves čas v špici svojega poklica. Lakirali smo avtomobile iz vse Slovenije, predvsem prestižne avtomobile in v tistih časih dosegali tudi najboljše cene.«

Trak novega poslojja je prerezala njegova mentorica

»Na začetku smo ves material za naše delo kupovali od hrvaškega podjetja Merkantile, ki je imelo zastopstvo za nekdanjo Jugoslavijo. Leta 1990 smo pridobili ekskluzivo za blagovno znamko Sikkens za slovenski trg, odprli trgovsko podjetje Spekter, d. o. o. in svojo prvo trgovino z mešalnico barv in lakov v Žalcu na 40 m²,« še pove Pirh. Istega leta se je v domačem podjetju zaposlila tudi žena Tatjana. Ko je prvotna lokacija avtoličarske delavnice postala pretesna, so poiskali primerno nadomestno lokacijo. »Leta 1992 smo na licitaciji kupili 5 tisoč kvadratnih metrov zemljišča s propadajočimi hlevskimi objekti na bližnji Ložnici. V štirih letih smo na tem mestu postavili novo poslovno zgradbo, trgovino s skladiščem in 1100 m² veliko avtoličarsko in avtokleparsko delavnico s sodobno tehnologijo, ki jo uporabljamo in posodabljam še danes. Na otvoritveni slovesnosti 19. januarja 1996 je trak prerezala gospa Kokalj,« se Pirh še enkrat spomni svoje mentorice, brez katere morda tudi njegovega uspešnega podjetja z 51 zaposlenimi ne bi bilo.

Prebarvali so vse, od gondole do letala

Pirh pravi, da je najboljša reklama tista, ki gre od ust do ust. Ob pogledu na zmečkane avtomobile se zdijo avtokaroseristi pravi čarovniki. »Ko se stranke vrnejo po avto, ne morejo verjeti, da smo ga pokrpali in polakirali tako, da se nič ne pozna. Sicer pa smo v naši avtoličarski delavnici barvali že vse, od motorjev, radiatorjev, do čolnov in letal, tudi gondole s smučišča Golte,« se nasmeji nenavadnemu naročilu.

V sklopu podjetja deluje tudi sodoben učni center, kjer izobražujejo avtoličarje in lesarje. »Našim strankam in strokovnim šolam predstavljamo nove tehnologije in materiale, peljemo jih tudi v tujino. Tehnologija barv in lakov se hitro razvija, zato se je treba ves čas izobraževati in usposabljanje, če hočeš ostati v vrhu,« je prepričan. Podjetje Spekter zastopa svetovno priznane blagovne

znamke, pri čemer Pirh izpostavlja, da s temi multinacionalkami poslujejo brez bančne garancije, saj so se v desetletjih dokazali kot zaupanja vreden poslovni partner: »Materiale vozimo obrtnikom na vrata delavnice in jim s tem prihranimo čas. Začeli smo z enim osebnim vozilom, zdaj imamo že 10 kombijev, ki so vsak dan na terenu po Sloveniji. S programom široke potrošnje zalagamo tudi večje trgovine«. Leta 2007 so odprli svojo trgovino z barvami in laki v Mariboru in leta 2013 še spletno trgovino.

Otroka stopata po očetovih stopinjah

»Težko je biti hkrati oče, šef in mentor. Vidim, da sem bolj strog do svojih otrok kot do drugih zaposlenih. Veronika se je veliko naučila od Tatjane, ki je delala v mešalnici barv, Verner pa mi je pomagal v avtoličarski delavnici. Namenoma sem ga dal v uk k drugemu obrtniku, da je videl, kako delajo drugje. Takrat je bil jezen name, a danes ve, da sem prav naredil. V naši delavnici je zaposlen od leta 1996 dalje. Od leta 2013 dalje, ko sem se upokojil, je direktor Avtokaroserije Pirh, d. o. o., Veronika pa je prevzela vodenje trgovskega in gostinsko-turističnega dela – podjetje Spekter, d. o. o. »Domači vodijo in razvijajo podjetje. Kot lastnik in prokurist imam še vedno nadzor in skrbim, da kakovost storitev ne pade,« poudari Pirh.

Jabolko ne pade daleč od drevesa

Zadnja poslovna poteza je presenetila še njega, priznava. Pred petimi leti je na licitaciji kupil propadajoči gostinski objekt Triglav na Dobrni, mimo katerega se je pogosto vozil na Paški Kozjak. Z veliko vložene delo ga je obnovil in na martinovo odprl gostilno in hotel Triglav. »Nisem se imel namena ukvarjati s turistično dejavnostjo, a ker nismo našli najemnika, smo se z družino odločili, da se podamo na novo pot,« pove. Gostilna sprejme 120 gostov, v hotelu s tremi zvezdicami pa je 14 sob in 1 apartma. »Nikoli si nisem mislil, da bom na koncu vendarle tudi sam gostinec,« se z nasmehom poslovi Dragec Pirh.

ANITA IVAČIČ